

10. Tehlikedeki Avukatlar Günü

24 Ocak 2020 - PAKİSTAN:

Pakistanlı avukatları korumak için mücadele

Bildiri

Tehlikedeki Avukatlar Günü her yıl 24 Ocak tarihinde düzenlenmektedir.

24 Ocak 1977 tarihinde 4 sendika avukatı ve bir işçi Madrid'deki ofislerinde sadece mesleklerini ifa ettikleri için katledildiler. Aşırı sağcı parti ve örgütlerle irtibatlı olan katillerden biri 15 yıl hapis cezasına mahkûm edildi. Bir diğeri Brezilya'ya kaçtı. Üçüncüsü ise sonunda Bolivya'da uyuşturucu kaçakçılığı nedeniyle tutuklandı.

Bu yıl, 24 Ocak 2020 tarihinde, Tehlikedeki Avukatlar Günü'nü 10. kez örgütlüyoruz.

Geçmiş yıllarda bugün; Çin, Kolombiya, Mısır, Honduras, İran, Filipinler, İspanya / Bask Ülkesi ve Türkiye`ye ithaf edilmiştir.

Bu özel günde, günün organizatörleri uluslararası meslektaşlarından; 1) mesleki faaliyetlerinden ötürü taciz edilen, susturulan, baskı altında tutulan, tehdit edilen, yargılanan, işkenceye uğrayan ve katledilen avukatlar ile ilgili farkındalık yaratmalarını, 2) kendi buldukları coğrafya içerisinde avukatların korunmasının yollarına ilişkin tartışma başlatmalarını yahut verili tartışmaları derinleştirmelerini talep etmektedir.

*

2020: PAKİSTAN'DA TEHLİKE ALTINDAKİ AVUKATLAR GÜNÜ

Geçtiğimiz on yıllar içerisinde, Pakistan'da avukatlar, sadece mesleki faaliyetlerini icra ettikleri için, yargısal taciz ve gözaltında işkencenin yanı sıra, kitlesel katliam, cinayet, cinayete teşebbüs, saldırı, ölüm tehdidi, itibarsızlaştırılma, taciz ve gözdağının hedefi oldular. Aileleri de bu tehditlerden nasibini aldı ve hatta bir kısmı katledildi. Bazı avukatlar barodan ihraç edilmekle tehdit edildi ve / veya evleri ve ofisleri polis tarafından basıldı.

Pakistanlı avukatlara karşı en korkunç saldırı 8 Ağustos 2016 tarihinde gerçekleşti. Quetta Hükümet hastanesine bir canlı bomba saldırısı düzenlendi ve aynı zamanda hastaneye ateş acıldı. Ve bu olayın sonucunda 56 avukat hayatını kaybetti.

Avukatlara yönelik saldırıların failleri arasında El-Kaide, İŞİD gibi örgütler, Radikal İslamcı örgütler, polis ve bilinmeyen kaynaklar bulunmaktadır. Aynı zamanda bazı cinayetlerin arkasında hükümet yanlısı

(bugün de hala varlığını sürdüren) milislerin bulunduğuna ilişkin birçok rapor da bulunmaktadır. Bu anlamda tehditler çok yönlüdür.

Hıristiyan avukatların yahut azınlık Müslüman grupların mensubu avukatların durumları da son derece kaygı vericidir. Bazı durumlarda avukatlar, Pakistan'da Müslüman bir azınlığı ifade eden Şii mezhebine mensup olmaları nedeniyle katledildiler.

Bunun da ötesinde, birçok durumda avukatlar müvekkilleri ve müvekkillerinin davaları ile özdeşleştirilmektedir. Örneğin Tanrı'ya sövme suçlamasının genellikle sanıkla birlikte sanığı temsil eden avukatlar ile bu davalarda hüküm kuran yargıçlara karşı da taciz, tehdit, fiziksel saldırıya yol açtığı ve hatta ayaklanmaları tetiklediği çok iyi bilinmektedir. Pakistan'da dine küfür suçlaması ile karşı karşıya kalan birçok kişi henüz yargılamaları sonuçlanmadan öldürülmüş olup, aynı zamanda bu konudaki yasal düzenlemeye karşı gelişen muhalefetin öncüleri de cinayete kurban gitmişlerdir. 1990'dan bu yana 62 kişi dine küfür suçlamasının akabinde öldürülmüştür.

Avukatlar da, sadece dine küfür suçu isnat edilen kişileri savundukları için "cezalandırma" eylemlerinin hedefi olmuştur. Avukatların Rolüne Dair Temel Prensipler düzenlemesinin en öz ilkesi uyarınca, avukatlar, müvekkilleri ve/veya müvekkillerinin dosyaları ile özdeşleştirilemez.

Ancak, Taliban ve diğer dini örgütlerin Pakistan'da bugün hala ciddi bir varlığı söz konusu olup, bu örgütler hala sıklıkla saldırı düzenlemekte ve Pakistanlı avukatlar, sadece dine küfür suçlaması ile karşı karşıya olan kişileri savundukları için sistematik olarak şiddet tehdidi ile karşı karşıya kalmaktadır.

Bu saldırılara yanıt olarak, Pakistanlı avukatlar sıklıkla grev, protesto, yürüyüş yahut boykot örgütlemektedir.

2014 ila 2019 yılları arasında Pakistan'da avukatlara yönelik işlenen cinayetler ve ölümcül saldırılar

Aşağıda bahsi geçen vakalar Pakistanlı avukatlar, Halkın Avukatlarının Uluslararası Derneği (IAPL), Kanada Avukat Hakları İzleme Örgütü (LRWC) ve Avrupa Barosu İnsan Hakları Enstitüsü (IDHAE) tarafından belgelenmiştir.

2014: Pakistan İnsan Hakları Komisyonu bölgesel koordinatörü olan Rashid Rehman Khan, silahlı saldırganlar tarafından vurularak öldürülmüştür. (7 Mayıs). 3 Aralıkta ise motosikletli silahlı saldırganlar dine küfür suçlaması ile yargılanan bir üniversite hocasının savunmanlığını yürüten Shahbaz Gormani'ye Multan'daki konutunda saldırmıştır.

2015: 25 Mayıs günü İrfan Chauhan ve Rana Khalid Abbas, Punjab eyaletinin Daska şehrinde gerçekleşen bir protesto sırasında polis tarafından katledilmiştir. Zohaib Sahi, bir başka avukat, aynı saldırıda ağır şekilde yaralanmıştır.

2016: Balochistan`ın başkenti olan Quetta`da gerçekleşen bir saldırı sırasında orada görev yapmakta olan 280 avukatın 56'sı ölümlen, 92 avukat da yaralanmıştır. Sonuç olarak Balochistan Barosunun önemli bir kısmı ortadan kaldırılmıştır. Bu olay, Pakistan içinde ve dışında avukatlık mesleği için hala kara bir gündür.

2017: Rauf Ahmad Thaur Sheikhpura (9 Ekim), Alia Shenzadi Sheikhpura (16 Mayıs), Saleem Latif Nakana Sahib (30 Mart), ve Mohammad Jan Gigyani (4 Mart) katledilmiştir.

2018: Pervez Akhtar (7 Şubat), Muhammad Idress (5 Şubat), Zainullah Khan (30 Mart), Sanam Sikandar Umrani (aka Waqar Umrani 31 Mayıs), Zamin Khan (6 Haziran), Haroon Bilour (13 Haziran), Yasir Zikyria (15 Ağustos) ve Syed Azan Kundi (24 Aralık) katledilmiştir. Pervez Akhtar Cheema Sheikhpura'daki duruşmasına gitmek üzere arabası ile yol alırken silahlı saldırı sonucu öldürülmüştür (7 Şubat). Rizvam, dine küfür suçu isnat edilmiş bir sanığı savunduğu için birkaç defa saldırıya uğramıştır (9 Şubat). Rana Ishtiaq ve Owais Talib Lahore Adliyesinde duruşma sırasında öldürülmüştür (Şubat 20).

2019: Naizmeen Shah (8 Ocak), Naila Amjad (11 Ocak), Asif Hussain (1 Mart), Chaudhary Ghazanfar Ali Warraich (31 Mayıs), Malik Dilawar Hussain (17 Temmuz), Mahr Muhammad Yasin Sahu adv Multan (3 Mayıs), Muhammad Adnan Othi, Chaudhary Shahid Meo, Muammad Tahir Aslam (3 Haziran) katledilmiştir. Mahr Ghulam Noul`a (13 Haziran), Syed Noor Ahmad Shah`s ve 9 diğer kişiye TBA Arifwala`da (20 Haziran), ve Rahim Yar Khan`ın avukatı Basharat Hundal`a (16 Haziran) karşı ölümcül saldırılar düzenlenmiştir.

Saif-ul-Malook davası

Saif-ul-Malook, 2010 yılında dine küfür suçlamasından idam cezasına çarptırıldığı günden beri ölüm hüccesinde tutulan müvekkili Asia Bibi'nin temyiz başvurusu akabinde beraat etmesi nedeniyle çok sayıda ölüm tehdidi almaktaydı. Malook Avrupa hükümetlerinden koruma talep etmek zorunda kaldı ve mesleğinin ifasının yarattığı risk ve tehditlere rağmen Pakistan'a geri döndü. Asia Bibi hakkındaki hükmü bozan yargıçlar; Mahkeme Başkanı Mian Saqib Nisar, Yargıç Asif Saeed Khosa ve Yargıç Mazhar Alam Khan da aynı şekilde ölümlle tehdit edilmektedirler.

Hükümet ve Pakistan Paramentosundan temenni ve taleplerimiz ile önerilerimiz:

Biz Pakistan Hükümeti ve Paramentosundan saygıyla talep ediyoruz ki:

- 1) Birleşmiş Milletlerin Avukatların Rolü Hakkındaki Temel Prensiplerinin gereği olarak; avukatların mesleklerini güvenlik içerisinde ve cezalandırılma tehdidi yahut saldırı korkusu olmaksızın icra edebilmelerinin sağlanması gerekmektedir.
- 2) Avukatlara yönelik her nevi taciz veya saldırının engellenmesi ve avukatların korunmasının güvence altına alınması gerekmektedir. Avukatlara karşı gerçekleşmiş saldırılara ilişkin hızlı ve etkili soruşturma süreçleri işletilmeli ve yargılama süreçlerinin bağımsızlığı ile adil yargılanma hakkının tesisi sağlanmalıdır.

- 3) Dine küfür suçlaması ile karşı karşıya kalan bireylere ilişkin dayatma ve cezalandırılma yahut belirli bir dini inanca sahip olduğu için hedef gösterilme, yine bu sayılan kişileri avukat olarak temsil ettiği için hedef gösterilme konuları da dâhil olmak üzere; dini hoşgörünün tesisi için gereken tüm önlemler alınmalıdır.
- 4) Pakistan Ceza Kanununun dine küfür ile ilişkili düzenlemelerinin derhal ilga edilmesi gerekmektedir. Bu suçlama ile yapılmış tüm suçlamalar düşürülmeli ve bu suçtan ötürü tutuklu yargılanan yahut hüküm giymiş herkes serbest bırakılmalıdır.
- 5) İnsan haklarını savunmak adına gerçekleştirdiği fiiller nedeniyle tutuklanmış olan tüm insan hakları avukatları ve savunucularının özgürlüğünün tesisi için hükümet ve parlamento elinden gelen her şeyi yapmalıdır. İnsan haklarının savunulması ile ilgili fiillerden dolayı yapılmış tüm suçlamalar düşürülmelidir.
- 6) Egemenlik alanı içerisinde yer alan tehlike altındaki Pakistanlı avukatlara geçici yahut gerekli olduğu durumda kalıcı şekilde korunma sağlanmalıdır.
- 7) Bizler Avrupa Birliğini, onun üye devletlerini ve diğer hükümetler ile uluslararası organizasyonları Pakistan ile olan ilişkilerini, Pakistan'ı uluslararası yükümlükleri gereği avukatların ve insan hakları savunucularının korunmasını güçlendirmeye yönlendirmek adına kullanmaya çağırıyoruz.
- 8) Bizler avukatları, baroları, hukuk topluluklarını ve STK'ları Pakistanlı meslektaşlarımıza bir an önce dayanışma ve destek mesajları iletmeye davet ediyoruz.

İzmir Barosu - ÇHD İzmir Şubesi - ÖHD İzmir Şubesi

İzmir Barosu
Genel Sekreteri

Av. Perihan G. Kayadelen

ÇHD Genel Sekreteri
Av. Nergiz Tubanlar
ÖHD Genel Üyesi
Av. Fatma Demirel

